

Pyhärannan seurakunnan lausunto koskien Turun tuomiokapitulin aloitetta seurakuntajaon muuttamiseksi ja Pyhärannan seurakunnan lakkauttamiseksi sekä liittämiseksi Uudenkaupungin seurakuntaan

Lausunto on hyväksytty Pyhärannan kirkkovaltuustossa 18.4.2024.

Kiireettömyys, levollisuus ja hiljaisuus ovat nykyajan aarteita, sanoo piispa Mari Leppänen kirjansa esittelyhaastattelussa 2023.

Ainoa mahdollisuutemme mennä eteenpäin on toisen ihmisen kuunteleminen. Tapio Luoman haastattelu Turun Sanomat 7.3.2024.

Toimintaamme ohjaavat seuraavat arvot: oikeudenmukaisuus, avoimuus ja kohtuullisuus, listaa puolestaan Turun tuomiokapituli.

Kauniita sanoja Suomen evankelisluterilaisen kirkon korkeimmalta johdolta. Sanoja ilman sisältöä ja käytännön merkitystä, kun niitä verrataan Turun tuomiokapitulin 27.2.2024 tekemään aloitteeseen neljän seurakunnan liittämiseksi pakolla osaksi Uudenkaupungin seurakuntaa vuoden 2025 alusta.

VASTUSTUS LAAJAA JA YKSIMIELISTÄ

Kuten kaikkien neljän seurakunnan jäsenten lausunnoista ja adresseista voi päätellä, liitoksen vastustus on laajaa ja yksiselitteistä. Vain harvassa kannanotossa viitataan mahdollisuuteen saada leveämpiä hartioita ja laajempi työyhteisö.

Myöskään vastaanottavasta seurakunnasta toimitetut lausunnot eivät puolla hanketta vaan sitä vastustetaan laajasti.

Väistämättä on pakko kysyä, tämäkö on kirkon tapa toimia nyt ja jatkossa. Ei kysytä, eikä kuunnella, vaan annetaan ylhäältä kaikkien toteltavaksi mahtikäsky.

Näinkö aiotaan suomalaiset jatkossa pitää kristillisen kirkon yhteydessä, veroa maksavina, uskovina ja lähimmäisistään huolta kantavina seurakunnan jäseninä?

Kuten monen seurakuntalaisen jättämästä lausunnosta voi ennakoida, tulevat kirkosta eroamiset olemaan pakolla ajettujen seurakuntaliitosten välitön seuraus. Seurakunnissa kautta maan on jo pitkään pelätty verokertymien kääntyvän laskuun. Selvää on, että tekemällä päätöksiä näin, varmistetaan uhkakuvien toteutuminen.

Aloite herättää yksimielistä vastustusta seurakunnan jäsenistössä, luottamushenkilöissä ja viranhaltijoissa. Seurakuntajaon muutos yksin ei ratkaise kirkon haasteita, ei turvaa kirkon työn toiminnallisia tai taloudellisia edellytyksiä tai henkilöstön hyvinvointia alueella. Kuten on todettukin, esitetty seurakuntajaon muutos rikkoo nykyisissä seurakunnissa enemmän kuin rakentaa. Se on synnyttänyt jopa suoranaista vihaa.

Pyhärannan seurakunta järjestää monipuolisesti toimintaa eri ikäryhmille. Hyvin hoidettu hautausmaa ja upealla paikalla meren rantatörmällä sijaitseva kivikirkko saavat kiitosta laajalti.

PAKON EDELITYKSET EIVÄT TÄYTY

Kirkkolain säädösten mukaan seurakuntajakoa voidaan muuttaa tietyin edellytyksin.

Seurakuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos on kirkon tehtävän toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukainen ja muutos parantaa seurakuntien tai seurakuntayhtymän toimintakykyä, toiminnan taloudellisuutta tai seurakuntalaisten kielellisten oikeuksien toteuttamista.

Aloite muutokseen pitäisi lähteä ensisijaisesti neuvotteluteitse seurakunnilta itseltään.

Nyt joudutaankin pohtimaan, täyttääkö Turun tuomiokapitulin pakkoaloite nämä edellytykset.

Yksiselitteisesti ne eivät täyty.

Tuomiokapituli asetti syyskuussa 2023 selvitysmiehen laatimaan esiselvityksen koskien kyseessä olevien neljän seurakunnan seurakuntarakenteiden kehittämistä.

Talusojohtaja, organisaatiokonsultti Keijo Haaviston laatima selvitys sisältää virheitä ja väärinymmärryksiä. Lausunto on laadittu selkeästi annetun tehtävämääräyksen odotusten mukaisesti.

Pyhärannan seurakunta kokee tuomiokapitulin pettäneen seurakunnan ja ohjeistuksillaan hätistäneen seurakunnan sille viritettyyn ansaan. Edellisen kirkkoherran saamien ohjeiden mukaisesti taluspäällikön irtisanouduttua tehtävästään opastettiin, että taluspäällikön tehtävät voidaan asianmukaisesti hoitaa ostopalveluna seurakuntien kanssa yhteistyössä toimivan yrityksen kanssa.

Näin Pyhärannassa tehtiin. Yhtään päivää ei seurakunta ole ollut ilman taloudellista osaajaa. Yritys on tarjonnut palvelua myös lomakuukausien aikana. Nyt kuitenkin tuomiokapituli selvitysmiehen lausuntoon vedoten toteaa, ettei taluspäällikköä ole.

Ohjeiden mukaan toimimisesta ohjeiden antaja tuomitsee.

Seurakunnassa on parhaillaan taloushallinnon rekrytointi meneillään ja toimistosihteerin työaika on kasvatettu takaisin sataan prosenttiin.

Seurakuntamestari on edelleen osa-aikainen. Hänen tehtäviään on jonkin verran ulkoistettu, kuten esimerkiksi pysäköintialueiden ja hautausmaan pääkäytävien aeraus sekä liukkauden torjunta. Syvähautojen kaivuun suorittaa paikallinen urakoitsija. Arkkuhautojen kaivuussa seurakuntamestarilla on tukena tuntipalkkainen työntekijä.

Kaivuun ja peiton ulkoistaminen kokonaan on ollut jo kirkkoneuvostossa keskustelussa. Se on kirjattu tämän ja ensi vuoden toimintasuunnitelmaan.

KIIREELLE EI OLE PERUSTEITA

Aloitteen mukaan neljän seurakunnan liitos Uuteenkaupunkiin tulisi toteuttaa vuoden 2025 alusta. Aikaa ei ole kuin muutama kuukausi.

Jokainen tietää, millaista jälkeä syntyy, kun työ ja valmistelu tehdään kiireellä. Yhdelläkään seurakunnalla ei ole sellaista akuuttia hätää, että toiminta lähikuukausien aikana vaarantuisi ilman liitosta. Pikemminkin päinvastoin. Hätäisesti tehdyn päätöksen seuraukset voivat olla lamaannuttavia-

Aikaa valmisteluun ei jää. Muutamassa kuukaudessa näin ison organisaation pyöräyttäminen uuteen asentoon ja niin, että toiminta palvelee sille asetettuja toiveita ja tavoitteita, on mahdoton.

Esiselvitys ja sen perusteella tehty yhdistymisaloihe rakentuvat vain yhden vaihtoehdon selvittämiseen. Aina on olemassa vaihtoehtoisia ratkaisuja, kun asioita katsotaan laajasti ja monesta näkökulmasta. Näin tässä ei ole tehty vaan on ainoastaan esitetty tie ennalta päätettyyn tavoitteeseen.

OMA KIRKKOHERRA TARVITAAN

Esiselvityksessä nostettiin esille henkilöstön murheet ja huoli tulevaisuudesta. Tämä johtuu isolta osalta siitä, että seurakunnan ylimpään johtoon eli kirkkoherran virkaan ei ole lukuisista yrityksistä huolimatta saatu vakinaista kirkkoherraa. Pyyntö on tuomiokapitulille esitetty useaan otteeseen.

On selvää, että seurakunnan turvallisen, tavoitteellisen ja suunnitelmallisen toiminnan organisoimiseksi tarvitaan vakituinen, tehtävänsä sitoutunut kirkkoherra, joka mielellään asuu paikkakunnalla tai ainakin lähellä.

Toimintaa on pyöritetty Riitta Komun helmikuussa 2023 tapahtuneen eläkkeelle lähdön jälkeen vt:n voimin. Kesällä vielä erillisin järjestelyin. Tämä ei voi olla tuntumatta henkilöstön arjessa ja koko seurakuntaelämässä. Tilapäiseen tehtävään valitulla ei ole eikä oikeastaan voikaan olla kiinnostusta eikä intoa seurakunnan pitkäjänteiseen kehittämiseen ja työyhteisön hengen luomiseen.

Vakituisen kirkkoherran tarve on moneen otteeseen viestitetty tuomiokapitulille. Pyyntöön on vastattu kerta toisensa jälkeen osoittamalla seurakuntaan viranhoitomääräyksellä väliaikainen kirkkoherra, tarkoitushakuisesti.

Henkilökunta suhtautuu myönteisesti seurakuntaliitosneuvottelujen aloittamiseen. Niinpä, mutta kun mitään neuvotteluja ei ole aloitettu eikä esitetty, vaan aloite koskee nimenomaan neuvottelematta pakolla osaksi Uudenkaupungin seurakuntaa. Pyhärannan seurakunnan omassa seurakunnassa asuvan henkilöstön nimet löytyvät kyllä pakkoliitosta vastustavasta adressista.

MAKSUVAIKEUKSIA EI OLE OLLUT

Selvää on, että henkilökunnasta osa-aikaistamiset tuntuvat pahalta. Neuvo tuta-neuvottelujen aloittamiseksi tuli kuitenkin tuomiokapitulista, josta vedottiin talouden lukujen vuosikymmenen lopulla painuvan kovasti heikoiksi.

Tilanne on tältä osin huomattavasti parantunut. Tilinpäätökset ovat päätyneet selkeästi ylijäämäisiksi ja testamentti- sekä puunmyyntitulot ovat kasvattaneet vararahastoa niin, ettei minkään näköistä akuuttia tulipalokiirettä seurakuntaliitoksille ole. Viime vuodelta seurakunta teki yli 85 000 euroa ylijäämäisen tuloksen.

Velkaa ei käytännössä ole lainkaan. Rahavarat tilinpäätöksessä 2023 olivat 629 505 euroa. Taseessa oman pääoman arvo 889 744 euroa. Taloudelliset kriisiseurakunnan kriteerit eivät täyty. Maksuvaikeuksia ei ole ollut. Sekä palkat että laskut on maksettu ajallaan.

KUNTOKARTOITUKSET ON TEHTY

Pyhärannan seurakunnan kirkkovaltuusto on hyväksynyt kiinteistöstrategian vuonna 2023. Toimintastrategia/missio hyväksyttiin jo kirkkoherra Riitta Komun johdolla runsasta vuotta aiemmin.

Toisin kuin selvitysmies väittää, seurakunnan kiinteistöistä on tehty kattavat ja ajantasaiset kuntokartoitukset toimintaohjeineen.

Kuluvalle vuodelle on suunniteltu kirkon hulevesijärjestelmään korjauksia, kirkon otsalautojen sekä tapulin puuosien maalausta ja kirkon kattopeltien korjausta. Hankkeet on tarkoitus toteuttaa alkukesästä.

Kirkkohallitukselta on haettu avustusta korjaussuunnittelun käynnistämiseksi sekä 70-luvulta olevan seurakuntakodin että kirkon kohteisiin.

Tänä vuonna on aloitettu myös toimet kirkon ympäristödiplomin hankkimiseksi.

VAPAAEHTOISET PETTYNEITÄ

Pienessä seurakunnassa vapaaehtoiset ovat merkittävä voimavara.

Pyhärannassakin monilla vapaaehtoisilla on takanaan jo kymmenien vuosien aktiivinen toiminta seurakunnan eri toiminnoissa.

Heille tieto pakkoliitoksesta tuli suurena järkytyksenä, kuten pitkistä, hanketta vastustavista nimilistoista voi päätellä. Kun seurakuntaa ei enää tunneta omaksi, rakkaaksi kotiseurakunnaksi, ei intoa riitä myöskään toimimiseen vapaaehtoisena. Rivit tulevat harvenemaan.

Seurakunta on toiminut monien yhdistysten ja yhteisöjen kanssa yhteistyössä merkittävänä toimijana paikkakunnalla. Miten jatko voidaan turvata? Tämä näkyy esitetyissä lausumissa isona huolena.

Kirkon toimintatapaan ei minkäänlainen uhkailu tai pakottaminen ole kuulunut. Tämä on tyrmistyttänyt seurakuntalaiset, joista moni on suoraan ilmoittanut eroavansa kirkosta, jos liitos pakolla tulee.

Huoli tulevaisuudesta on suurta. Missään vaiheessa ei ole seurakuntalaisille kerrottu, miten toiminnot Pyhärannan alueella tulevat jatkossa järjestymään tai tulevatko mitenkään.

Varat ja omaisuus ovat menossa Uuteenkaupunkiin mutta entä toiminnot ja onko jatkossa pyhärantalaisilla mitään mahdollisuuksia sanoa omista asioistaan enää mitään. Lainsäädäntö antaisi tähän kuitenkin mahdollisuuden *Sopimus seurakunnan osa-alueen hallinnon järjestämisestä voidaan tehdä sitovasti jo ennen seurakuntien yhdistymistä tai muuta muutosta (KJ 2:3)*, mutta seurakuntalaisilta ei etukäteen kysytty mitään.

Ja miksi näin kova kiire? Muutamassa kuukaudessa neljän seurakunnan toimintojen yhdistäminen yhteen seurakuntaan on lähes mahdoton tehtävä eikä odotettavissa ole ainakaan parasta mahdollista lopputulosta, etenkin, kun vastaanottava seurakuntakaan ei ole liitoksiin halukas.

Myös esitetty seurakunnan nimi herättää hämmennystä. Uusikaupunki. Seurakunnan nimi on perinteisesti kytkenyt asukkaansa sijaintikuntaan. Nyt näin ei olisi ja seurauksena on epätietoisuutta. Uusikaupunkilaisia kun ei olla.

Seurakuntajaon muuttamista koskevissa määräyksissä mainitaan nimestä näin:
Uudesta seurakunnan nimestä hankittava tarvittaessa Kotimaisten kielten keskuksen lausunto (KJ 2:2.3)

Jos aloite menee eteenpäin, näin tulisi ehdottomasti tehdä ja mitata nimen Vakka-Suomen seurakunta tarkoituksenmukaisuus.

NYT ON SYYTÄ VETÄÄ ALOITE POIS

Mitään peruuttamatonta ei vielä ole tapahtunut, vaikka tuomiokapitulin korkea virkamies, hiippakuntadekaani Mika Nokelainen haastattelussaan Turun Sanomissa suoraan ilmaisikin, ettei lausunnoilla ole merkitystä, ei niistä enää mitään uutta ilmene.

Lausuntoa lehdessä myöhemmin oikaistiin, mutta sanottu on. Se vain kuvastaa tosiasiaa, ettei demokratialla ole sijaa ja päätökset on jo tehty.

Korjaavaan liikkeeseen on vielä mahdollisuus. Epätietoisuuden ja epäluulon siemen on kylvetty, mutta ei anneta sen itää vaan otetaan järki käteen ja ryhdytään neuvotteluihin hakemaan keinoja yhteistyölle tulevaisuuden rakentamiseksi.

Pyhärannan seurakunta pyytääkin Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulia tekemään vastuullisen ratkaisun ja luopumaan tässä vaiheessa yhdistämishankkeesta.

Pyhäranta on mukana Rova-2030 -hankkeessa. Sen kautta on edelleenkin mahdollisuuksia löytää toimivia, laajempia yhteistyön keinoja tulevaisuuden seurakuntien rakentamiseksi yhdessä koko Vakka-Suomen alueelle mukaan lukien myös Laitila.

Toisin kuin Uudenkaupungin seurakunnan kanssa, yhteistyötä Laitilan seurakunnan kanssa on tehty jo vuosia. Kirkkoherran viikonloppusijaistaminen on sujunut hyvin.

Kirkkoneuvosto teki vuonna 2022 päätöksen liitosneuvottelujen aloittamiseksi. Päätöstä edelsi yhteinen neuvonpito yhteistyömahdollisuuksien kasvattamiseksi Rauman, Uudenkaupungin ja Laitilan kesken. Tuolloin tuomiokapituliilta tuli ohjeistus, ettei Rauman suunta ole käypä, koska välissä kulkee hyvinvointialueen

raja. Puomia rajalla ei ole ja seurakuntalaiset käyvät naapurikaupungissa asioillaan, töissä ja koulussa ongelmitta jatkuvasti.

Laitilan suunta katsottiin tuossa vaiheessa toimivimmaksi. Neuvottelujen aloitus on kuitenkin lykkääntynyt niin Rova-2030 -menettelyn alkamisen kuin myöhemmin selvitysmiehen asettamisen vuoksi.

Pakolla ja kiireellä murennetaan samalla myös menneiden sukupolvien työ, heitetään arvoista tärkeimmät romukoppaan.

Neuvotellen, yhdessä sopien ja pelisäännöistä kiinni pitäen, toisia kuunnellen ja kunnioittaen tulee lopputulos, jonka takana mahdollisimman moni voi seisoa pystyssä päin.